

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

A STUDY OF UTILIZATION OF THE LOCAL WISDOM OF NAKON LUANG DISTRICT PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE.

ประพันธ์ แสงทองดี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Praphan saengthongdee,

Faculty of Management Science Phra nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การศึกษาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุมกลุ่มย่อย โดยได้ทำการศึกษากลุ่มชุมชน ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ของใช้อรัญญิก” โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาด้านสภาพบริบทภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้อรัญญิก 2) ด้านการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการค้าพาณิชย์ โดยด้านสภาพบริบทภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ชุมชนตำบลท่าช้างมีการรวมตัวกันของชาวบ้านต้นโพธิ์และชาวบ้านไผ่หนอง ซึ่งมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักกันไปทั่ว เพราะเป็นแหล่งผลิตมิดที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทยมากกว่า 200 ปี ซึ่งชุมชนกลุ่มนี้มีรากฐานเป็นชาวเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาประเทศไทยช่วงต้นรัตนโกสินทร์ มีอาชีพทางช่าง เช่น ช่างทอง ช่างเหล็ก ตีเหล็ก เครื่องทองเป็นอาภรณ์ประดับร่างกาย จนกระทั่งในสมัยของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกยกทัพไปตีนครเวียงจันทน์แล้วได้กวาดต้อนชาวเวียงจันทน์มาพร้อมกับพระแก้วมรกตและพระบางมาด้วย ชาวบ้านจากหมู่บ้าน “โก” นครเวียงจันทน์กลุ่มหนึ่งได้มาตั้งรกรากที่บ้านสวนมะม่วง และต่อมาได้แยกย้ายไปตั้งหมู่บ้านใหม่ที่บ้านต้นโพธิ์ และบ้านไผ่หนองอีกแห่งหนึ่ง มีความชำนาญในการเป็นช่างทองและช่างตีเหล็ก โดยเฉพาะการตีเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และประมง

ด้านการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาพบว่า การจะนำภูมิปัญญาไปใช้นั้นจะต้องเป็นผู้รอบรู้เรื่องหลักและเทคนิคในการตีเหล็ก ชุมชนกลุ่มนี้ได้พัฒนาและรักษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการผลิตสิ่งของเครื่องใช้จากเหล็กมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกลับถูกเรียกหรือรู้จักกันในชื่อ “มิดอรัญญิก” หรือ “ของใช้อรัญญิก” ซึ่งมีลักษณะแบ่งได้เป็น 4 ตระกูล คือ ตระกูลเกษตรกรรม คหกรรม อาวุธ และอื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกตามลักษณะหรือประเภทการใช้งานได้อีก 11 ประเภท เช่น มิดชุดมิดตายหญ้า มิดตัด มิดคร้ว มิดบนโต๊ะอาหาร อุปกรณ์บนโต๊ะอาหาร มิดพกพา มิดเก็บในบ้านเรือน มิดของขวัญ ของชำร่วย และของประดับ โดยแต่ละประเภทยังพบอีกว่าประกอบด้วยมิดและของใช้ต่างๆ ตามขนาด ลวดลาย ชนิดของวัสดุที่ใช้ผลิต ชนิดแยกชิ้นส่วนประกอบ อีกจำนวน 275 ชนิดในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า “ผลิตภัณฑ์ของใช้อรัญญิก”

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอนครหลวง

Abstract

A study of local wisdom in Nakhon Luan District, Ayutthaya Province was conducted through interviews, observation and focus group discussion. The study subjects were the people in the communities of Tambon Tha Chang, Nakhon Luan District, Ayutthaya, living lives by making famous products commonly known as “Aranyik Appliance”. The purposes were to study the context of the local wisdom for producing the Aranyik appliance and to make use of the local wisdom for trading. The findings : the context of the local wisdom in Tambon Tha Chang, villagers from Ton Pho and Phai Nong villages have got together and created one of the famous sources of knife production in the country for over 200 years. This group of people formally lived in Ko Village in Vientiane, Laos earning a living as goldsmiths and blacksmiths making ornaments. When King Taksin the Great beat Vientiane, they were brought to Thailand together with the Emerald Buddha and Phra Bang Buddha statues. They first settled in Ban Suan Mamuang and were later separated into two villages, Ton Pho and Phai Nong. They were skilful goldsmiths and blacksmiths especially in making tools for agriculture and fishery. To make use of the local wisdom, people have to be knowledgeable about principles and techniques of iron beating. The communities have developed and kept going the body of knowledge and wisdom in making tools out of iron from the past up till now, which is now called “Aranyik Knife” or “Aranyik Appliance”. It can be classified into 4 families : agriculture, domestic, weapons and miscellaneous items. Besides, it can also be classified into 11 types as use purposes : knife set, shearing knife, cutting knife, kitchen knife, cutlery, dining table item, pocketknife, household knife, gift and ornament. Each type of knife is of different sizes, designs, and types of materials used. Other 275 types of assembling components which are called “Product of Aranyik” in this study.

Keywords : local wisdom, the use of local wisdom, Nakon luang district.

บทนำ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่ที่มีชื่อเสียง เนื่องจากเคยเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยมายาวนานที่สุด ถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์ และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยังคงเหลืออยู่เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความรุ่งเรืองในอดีต และที่สำคัญ คือ UNESCO (องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 อันเป็นผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก มีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนตลอดมา

อำเภอนครหลวงมีชื่อเสียงด้านภูมิปัญญาการผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้ที่รู้จักกันในนาม “อรัญญิก” มีประเพณีวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

เช่น งานมาฆบูชา งานวิสาขบูชา และงานประเพณีทางศาสนาเช่นเดียวกับอำเภออื่นๆ ในภาคกลาง แต่ยังมีประเพณีสำคัญมากเกี่ยวกับเรื่องจากภูมิปัญญาการผลิตผลิตภัณฑ์ “อรัญญิก” คือ “การไหว้ครู” หรือ “ไหว้ครู บูชาเตา” ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมอย่างยิ่ง

การศึกษาถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไปสู่การประกอบอาชีพพาณิชย์ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาได้รับองค์ความรู้ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชน และเป็นการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษาของมหาวิทยาลัย อีกทั้งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่สมดุลงของทรัพยากรธรรมชาติ เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างมนุษย์ และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ทำให้สามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่สร้างรายได้ สร้างงานอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และบริบทภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชน ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงพาณิชย์ของชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตพื้นที่วิจัยเฉพาะชุมชน ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วยกลุ่มชุมชนซึ่งเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้โอริญญิก ตำบลท่าช้าง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื้อหาการวิจัย เน้นศึกษาสภาพ และบริบทของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้โอริญญิกของชุมชนในตำบลท่าช้าง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้จะทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร เป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้โอริญญิก และ ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต จากชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 12 คน ซึ่งได้แก่ ผู้นำกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน (ประธานกลุ่ม) 1 คน สมาชิกกลุ่มผู้ผลิต 7 คน และผู้นำภูมิปัญญาในชุมชน 4 คน เลือกโดยการเจาะจงกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ผลิตผลิตภัณฑ์ ของใช้โอริญญิกหลายชนิด รวมทั้งเป็นกลุ่มที่ลงทะเบียน เป็น กลุ่มผลิตผลิตภัณฑ์ ชุมชนกับพัฒนาชุมชน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ 3 ด้าน คือ 1. ด้านเนื้อหา ซึ่งได้มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการผลิตผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการพัฒนาของใช้ โอริญญิกในเชิง พาณิชยกรรมของชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยศึกษาถึงบริบทของชุมชนและ การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการผลิตผลิตภัณฑ์ ของใช้โอริญญิกเชิงพาณิชย์ เช่น ด้านบุคลากร อุปกรณ์ การผลิต ขั้นตอนการผลิต เทคนิควิธีการ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ขนาด รูปแบบ และการตลาด 2. ด้านระยะเวลา ได้กำหนด

และเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 ถึงเดือนตุลาคม 2557 และ 3. ด้านพื้นที่ ได้กำหนดเฉพาะ กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้โอริญญิก หมู่ที่ 5 และ 6 เท่านั้น ซึ่งใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์โดยผู้วิจัยและนักศึกษาศาखा วิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ที่ได้รับการแนะนำในการสัมภาษณ์ จากผู้วิจัยแล้ว ลักษณะของการสัมภาษณ์ เป็นแบบจดบันทึก โดยผู้เก็บข้อมูล ถ้ามุ่งประเด็นที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่มุ่ง แนวทางการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา การผลิตผลิตภัณฑ์โอริญญิก ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้ การถ่ายทอด บทบาทในการผลิตวัตถุดิบ ที่ใช้อุปกรณ์สำคัญ ปัญหา และอุปสรรค ความคิดเห็น ขั้นตอน การผลิต รูปแบบผลิตภัณฑ์ การได้รับการอบรม การปรับปรุง รูปแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ใหม่ๆ การควบคุมคุณภาพ ปริมาณการผลิต กระบวนการผลิต ที่พัฒนาขึ้น การบริหาร จัดการทางการเงินบัญชี การจำหน่าย รายได้ การจัดสรรรายได้ และข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยการ จัดประชุมกลุ่มย่อยของกลุ่มเป้าหมายโดยการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง รายบุคคล แยกประเด็น คำถามตามวัตถุประสงค์ เป็นขั้นตอนโดยนักวิจัย สัมภาษณ์ และร่วมสังเกตพฤติกรรม บริบทของชุมชน ถ่ายภาพ และ จดบันทึกข้อมูลจากการสังเกตชุมชนในพื้นที่ขณะทำการ สัมภาษณ์ และสังเกตในอาคารโรงเรือนที่ใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ โอริญญิกของกลุ่มชุมชน ร้านค้าในชุมชน และพิพิธภัณฑ์ ภูมิปัญญาหัตถกรรมโอริญญิกรวบรวมข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้ ภูมิปัญญา และบริบทภูมิปัญญาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการประชุมกลุ่มย่อยมาจดบันทึก ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูล หากข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จะ รวบรวมทบทวนเพิ่มเติม จัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่หัวข้อ ตามวัตถุประสงค์ ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สรุปข้อมูลโดยใช้ แบบสรุปและบรรยายพรรณนา เขียนพรรณนา วิเคราะห์ และสุดท้ายนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ อภิปรายผล ในเชิง พรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยด้านบริบทของชุมชนพบว่า มีการรวม ตัวกันของสองหมู่บ้าน คือ บ้านต้นโพธิ์และบ้านไผ่หนอง เพราะเป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงในเรื่องของการเป็นแหล่ง

ผลิตมิติที่ใหญ่แห่งหนึ่งในประเทศและมีการสืบทอดกันมาประมาณ 200 ปี กลุ่มชาติพันธุ์ของชาวบ้านตันโพธิ์ และบ้านไผ่หนองมีรากถิ่นฐานจากเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ย้ายถิ่นฐานมาอยู่ประเทศไทยช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยยึดอาชีพช่าง เช่น ช่างทอง ช่างเหล็ก ทำเครื่องทองอาภรณ์ประดับร่างกาย หลังจากย้ายถิ่นฐานมาพำนักในประเทศไทย อาชีพช่างทองก็ได้สลายไปเหลือแต่ช่างทำมิด ในการผลิตมิดนั้น เนื่องจากมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานที่ต้องมีร่างกายแข็งแรง และจะต้องมีความรู้ในเรื่องการตีเหล็กเป็นอย่างดี

ชาวบ้านตันโพธิ์ บ้านไผ่หนอง เป็นกลุ่มชนที่ได้พัฒนาและรักษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาการทำสิ่งของ เครื่องใช้จากเหล็กมาตั้งแต่อดีต แต่ผลผลิตที่ออกมาจากคนไทยกลุ่มนี้กลับถูกเรียกว่า “มิดอรัญญิก” หรือ “ของใช้อรัญญิก” มี 4 ตระกูล ได้แก่ ตระกูลเกษตรกรรม ตระกูลคหกรรม ตระกูลอาวุธ และตระกูลอื่นๆ มี 11 ประเภท คือ มิดชุด มิดดาบหญา มิดตัด มิดคริว มิดบนโต๊ะอาหาร อุปกรณ์บนโต๊ะอาหาร มิดพกพา มิดเก็บในบ้านเรือน มิดของขวัญ ของชำร่วย และของประดับ โดยแต่ละประเภทยังประกอบด้วยมิดและของใช้ต่างๆ อีกประมาณ 275 ชนิด ในงานวิจัยนี้จะเรียกว่า “ผลิตภัณฑ์ของใช้อรัญญิก” ซึ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ความทนทาน ประณีต สวยงาม แข็งแกร่ง เพราะเกิดจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกกระบวนการผลิต ซึ่งเริ่มตั้งแต่การใช้ภูมิปัญญาในการเตรียมการ คือ เตรียมคนซึ่งในขั้นตอนที่ 1 เรียกว่าการ “หลาม” นั้น ต้องใช้คนที่มึนผลกำลังร่างกายแข็งแรง มีความสามัคคี และมีประสบการณ์ ภูมิปัญญาในการเตรียมอุปกรณ์ เช่น ทั้ง ค้อน ฆะเพ็น เป็นต้น ภูมิปัญญาการเตรียมวัตถุดิบก็สำคัญ วัสดุที่ใช้เป็นหลัก คือ เหล็กกล้า ต้องอาศัยภูมิปัญญาในการเลือกสรร โดยต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์สูงในการพิจารณาสีของเหล็กขณะชุบน้ำ การเคาะน้ำเสียง ขนาดและน้ำหนัก แหล่งที่มาของวัตถุดิบ เช่น ด้ามของเครื่องใช้ เป็นต้น ในด้านการใช้ภูมิปัญญาในการดำเนินการผลิตซึ่งมีทั้งหมด 10 ขั้นตอน คือ การถูน การซ้า การสำเรียบหรือให้การตะไบหรือการแต่ง การชุด การโสก การพานคมมิด การชุบ การลับคม และการเข้าด้ามทาน้ำมันกันสนิม ล้วนต้องใช้ภูมิปัญญาของผู้เป็นภูมิปัญญาเพราะในแต่ละขั้นตอนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เช่น ขั้นตอน การตัดและหลาม

เหล็ก ซึ่งจะต้องใช้แรงงานคนถึง 3 คน ในการใช้ฆะเพ็นตีเหล็กให้แผ่ขยาย ที่อาศัยความชำนาญของแรงงานแต่ละคน เป็นต้น

ภูมิปัญญาเชิงพาณิชย์ ชุมชนทำช่างนี้มีแหล่ง ภูมิปัญญาการพัฒนาแยกจากภูมิปัญญาการจำหน่าย โดยมีลักษณะการจำหน่าย โดยสรุป คือ ผู้ผลิตใช้ทุนตนเองและจัดจำหน่ายเอง จัดจำหน่ายเองบางส่วน และส่งให้พ่อค้าคนกลางบางส่วน การใช้ทุนของพ่อค้าคนกลางโดยการหักค่าดำเนินการ ผู้ผลิตรับมาผลิตเฉพาะส่วน เช่น ตัวมิดอย่างเดียว ด้ามมิดอย่างเดียว หรือประกอบทั้งสองส่วน

การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาของชุมชนผู้ผลิตของใช้อรัญญิกเชิงพาณิชย์พบว่า การผลิตด้านรูปแบบ วัตถุดิบที่ใช้และเครื่องมืออุปกรณ์จากการสังเกต ไม่แตกต่างกัน รวมถึงกระบวนการผลิตแต่ละรายมีความสอดคล้องกัน เพราะใช้กระบวนการแบบดั้งเดิม คือ ใช้ความร้อนรีดเหล็กและใช้แรงงาน ด้านบุคลากร แต่ละรายมาใช้แรงงานร่วมกันที่เรียกว่า “การเอาแรง” มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ภูมิปัญญาจึงมีความชำนาญทุกขั้นตอนที่แตกต่างกันไปจากชุมชนอื่นๆ ขั้นตอนการผลิตทุกขั้นตอนล้วนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ต้องใช้องค์ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ เฉพาะตัว ตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบ (ทั้งโลหะเหล็กและถ่านที่ใช้เผา) การเผาเหล็กที่อุณหภูมิที่เหมาะสม การตีขึ้นรูป (การหลาม) การซ้า การใช้ค้อน และฆะเพ็น การให้ การตกแต่ง รูปผลิตภัณฑ์ การทำคม การชุบคม ล้วนเป็นสูตรเฉพาะที่สืบทอดต่อกันมา มีการประยุกต์ พัฒนา ปรับเปลี่ยนทั้งผลิตภัณฑ์และเครื่องมือตลอดมา และมีความก้าวหน้าเชิงพาณิชย์ ดังปรากฏว่ามีร้านค้าจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ร้านค้าจัดหาวัตถุดิบ และผู้ประกอบการจำนวนมาก เกือบทั้งตำบลทำช่างล้วนเป็นแหล่งภูมิปัญญาหัตถกรรมของอรัญญิกที่มีชื่อเสียงมาอย่างยั่งยืน

กล่าวได้ว่าเป็นองค์ความรู้ เป็นความสามารถเฉพาะของภูมิปัญญาที่ได้พัฒนาการมาจากประสบการณ์ของบรรพบุรุษ และได้รับการต่อยอดสร้างสรรค์ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้าไปมาก ไม่เฉพาะผลิตภัณฑ์ข้าวของเครื่องใช้ในการเกษตรแบบดั้งเดิม มีการปรับปรุงประยุกต์เข้ากับวัฒนธรรมอีกด้วย ถึงวิถีชีวิตเปลี่ยนไปจากการนั่งรับประทานกับพื้นมาเป็นแบบสากล ทุกบ้านรับประทานอาหารบนโต๊ะซึ่งต้องมีเครื่องใช้แตกต่างกันไป

จากเดิม จากการใช้มือมาใช้ช้อน การใช้อุปกรณ์แบบสากลที่มี
รายละเอียดมาก ชุมชนสามารถประยุกต์การผลิตจาก
เครื่องมือเกษตรไร่นาไปสู่โต๊ะอาหารได้อย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและบริบทภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
ของชุมชนท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พบว่าชุมชนมีการสืบทอดอาชีพของบรรพบุรุษ คือ อาชีพเป็น
ช่าง เช่น ช่างทอง ช่างเหล็ก ช่างตีเหล็ก เครื่องทอง อาภรณ์
ประดับร่างกาย มาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบันก็ยังคง
ประกอบอาชีพเป็นช่าง แต่มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นช่างตี
เหล็ก ประเภทเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
และประมงที่สืบทอดมาทุกวันนี้ โดยพบว่าชุมชนมีการใช้
ภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดมาแต่โบราณกาล จนสามารถ
สร้างชื่อเสียงในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ของใช้ที่ลูกขนานนาม
ว่า “อรัญญิก” มาตราบเท่าทุกวันนี้ อาจเป็นเพราะชุมชนมี
ภูมิปัญญาในการถ่ายทอดรักษามิปัญญาอันเป็นองค์ความรู้
ที่มีคุณค่ามาโดยตลอดกว่า 200 ปี

2. ศึกษาการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิง
พาณิชย์ของชุมชนตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการ
ผลิตนั้น ถึงแม้จะมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย แต่เมื่อศึกษา
ขั้นตอนการผลิตพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันตามผลจาก
การสังเกตและการให้สัมภาษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น
ส่วนขั้นตอนการผลิตสามารถสรุปได้ว่า ผู้ผลิตยังคงสามารถ
รักษามิปัญญาในการผลิตไว้อย่างถูกต้องทุกขั้นตอน แต่อาจ

เอกสารอ้างอิง

- ถ้ายอง ปลั่งกลาง วันทนา เนาว์วัน และประพันธ์ แสงทองดี. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : กรณีศึกษาผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาศิลปะการช่าง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- _____. (2557). ข้อมูลทั่วไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ค้นเมื่อ กันยายน 12, 2557, จาก <http://www.ayutthaya.go.th/Ayu/index.html>
- _____. (2557). มีดอรัญญิก. ค้นเมื่อ กันยายน 20, 2557 จาก <http://www.ayutthayastudies.aru.ac.th/content/view/219/57>
- _____. (ม.ป.ป.). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญา. ค้นเมื่อ กันยายน 15, 2557, จาก <http://tkagri.doac.go.th/temp.php?goy=title07>

จะมีการปรับปรุงบ้าง ในบางขั้นตอน ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์
ผลิตภัณฑ์ของชุมชนท่าช้าง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ระดับ
มาตรฐานหลายประเภท เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
(มผช.) การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ระดับสามดาว การ
คัดสรรระดับ B จากพัฒนาชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านการตลาดเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะด้านการตลาด
ชุมชนมีการส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความ
ต้องการของตลาด ทั้งการจำหน่ายโดยตรงจากกลุ่มผู้ผลิต
จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง งานออกร้าน งานนิทรรศการ
เป็นต้น โดยสรุปด้านการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ คุณภาพระดับ
สูงได้มาตรฐาน ด้านราคา มีการกำหนดราคาที่ไม่ใกล้เคียงกับ
ชุมชนอื่นๆ ด้านสถานที่หรือช่องทางจัดจำหน่าย มีการพัฒนา
ที่หลากหลาย เช่น ตั้งร้านค้าชุมชน การส่ง การขายปลีก
ส่งตามคำสั่งภายนอก ขายตามงานเทศกาลต่างๆ ร้านของ
ทางราชการ ศูนย์จำหน่ายสินค้า โอท็อป เป็นต้น ด้านการ
ส่งเสริมการตลาด มีการจำหน่ายในรูปแบบตัวแทนจำหน่าย ทั้งใน
จังหวัดและต่างจังหวัด ทำการประชาสัมพันธ์โดยหน่วยงาน
ราชการ เช่น พาณิชย์จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
พัฒนาชุมชนอำเภอ จังหวัด และสถาบันการศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาถึงการพัฒนาด้านการส่งเสริม
การตลาด เพื่อความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญา
ท้องถิ่นอย่างจริงจัง
2. ควรมีการวิจัยด้านกระบวนการหรือวิธีการที่จะ
ถ่ายทอด หรือสืบทอดงาน หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญา
ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะเชิงพาณิชย์

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6

THE DEVELOPMENT ON TRAINING PROGRAM OF SEX EDUCATION FOR YOUNG, LEARNING AREAS OF HEALTH AND PHYSICAL EDUCATION, FOR STUDENTS IN PRATHOMSUKSA 5-6.

ยุภาพร แสนหาญ

นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Yupaporn Sanhan

Master Students curriculum and instruction. Faculty of Education. Thepsatri Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 2) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านบึงนางาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรฝึกอบรม 2) แผนการฝึกอบรม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.866 4) แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความเที่ยงตรง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร ฝึกอบรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : วัยใส เพศศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) develop the training program of “Sex Education for Young” for students in Prathomsuksa 5-6, and 2) evaluate and improve training program of “Sex Education for Young” for students in Prathomsuksa 5-6. The research sample consisted of 50 students from Prathomsuksa 5-6 in the 2014 academic year at Bungnajans School. The sample was selected by the simple random sampling technique. The research instruments were 1) a curriculum of training program, 2) a training plan, 3) an achievement test with the reliability of 0.866, 4) an attitude questionnaire toward sex behavior in young teenagers, and 5) satisfaction assessment on training program. Descriptive statistics used for data analysis were validity, difficulty, discrimination , t-test and the content analysis. The research findings : were as follows according to the training curriculum assessment and improvement, students had scores of the post test in achievement test higher than the pre test at statistical significance of .05.

Keywords : Young, Sex Education.

บทนำ

ในช่วงปี 2551 – 2555 พหุติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของเยาวชนไทย มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากข้อมูลการสำรวจร้อยละของนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปี 2551 2552 2553 2554 และ 2555 แยกเพศชาย ดังนี้ 3.7 2.3 4.2 2.6 และ 4.4 เพศหญิง ดังนี้ 3.0 4.2 3.0 5.3 และ 5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสำนักอนามัย การเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในปี 2555 พบว่ามีการตั้งครรภ์ซ้ำและคลอดในหญิงกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปี 15 – 19 ปี และน้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 11.6 11.7 และ 6.5 ตามลำดับ สถานการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทย ปี 2556 พบว่าอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่น อยู่ที่ 41.54 เมื่อจำแนกรายภาค พบว่าภาคกลางมีอัตราการคลอดบุตรของช่วงวัยรุ่นสูงสุด อยู่ที่ 48.93 รองลงมาเป็นภาคเหนือ ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปี 2556 อัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นกลุ่มอายุน้อยกว่า 20 ปีต่อพันคนของจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ที่ 38.71 (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น เกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น พัฒนาการทางเพศสมบูรณ์ก่อน พัฒนาการทางอารมณ์ วัยรุ่นปัจจุบันเติบโตขึ้นจากวัฒนธรรมสมัยใหม่ ได้รับอิทธิพลของสื่อต่างๆ อีกทั้งการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษายังไม่ชัดเจน และยังขาดการเสริมสร้างความรู้และทักษะให้กับครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ครูแนะแนวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ที่แตกต่างกันตามนโยบายและความพร้อมของสถานศึกษา ตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองยังเห็นว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรพูดถึง ไม่กล้าพูดคุย หรือไม่รู้จะพูดอย่างไรก็ปลูก และมักจะปล่อยให้เป็นการเรียนรู้กันเองในหมู่วัยรุ่นทำให้ได้รับความรู้ที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เกิดความเชื่อ และปฏิบัติตนผิดพลาด (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2555) ค่านิยม กลุ่มวัยรุ่นที่ว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามจำนวนมากจะทำให้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ร่วมกับการขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การทำแท้งเถื่อน ภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ การเสียโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต (บุญฤทธิ์ สุจริตน์, 2557)

โรงเรียนบ้านบึงนาจานทำการสอนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่อยู่ในวัยรุ่นศึกษาอยู่ ซึ่งพบว่าเมื่อนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ส่งผลให้นักเรียนออกกลางคันและเสียโอกาสทางการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า หากสามารถพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาให้กับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งเป็นช่วงของวัยรุ่นตอนต้นได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และมีทัศนคติที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6
2. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาวิชาการศรีเทพหนองทราย 10 โรงเรียน จำนวน 290 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากโรงเรียน และเนื่องจากโรงเรียนบ้านบึงนาจานมีจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 50 คน จึงใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง

เพศในวัยรุ่น

2.2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามหลักสูตรในปีการศึกษา 2557 ใช้ระยะเวลาสอนจำนวน 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

4. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาหลักสูตรฝึกรวมวัยใสเข้าใจเพศศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรประกอบด้วย 1) ความสำคัญของระบบสืบพันธุ์ 2) การเปลี่ยนแปลงทางเพศ 3) วิธีดูแลรักษาระบบสืบพันธุ์ 4) การวางตัวที่เหมาะสมกับเพศ 5) พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ 6) ผลจากการมีเพศสัมพันธ์ และ 7) การคุมกำเนิด

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2548-2556 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาวิชา ตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วิธีการพัฒนาหลักสูตรฝึกรวม เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของเพศศึกษาและวัยรุ่น จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนในการพัฒนาหลักสูตร โดยกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับหลังการเรียน

ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกรวมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ดังนี้ อธิบายความสำคัญของระบบสืบพันธุ์ อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางเพศและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม อธิบายวิธีการดูแลรักษาระบบสืบพันธุ์ อภิปรายการวางตัวที่เหมาะสมกับเพศวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ อธิบายผลจากการมีเพศสัมพันธ์ และอธิบายวิธีการคุมกำเนิด

ตอนที่ 3 การเลือกเนื้อหาการเรียนรู้

การกำหนดเนื้อหา ได้นำตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางมาวิเคราะห์แล้วกำหนดจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา หลักสูตรฝึกรวมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ให้เหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

ตอนที่ 4 การจัดเนื้อหาการเรียนรู้

การจัดเนื้อหาการเรียนรู้หลักสูตรฝึกรวมวัยใส เข้าใจเพศศึกษา ยึดแนวทางของความต้องการพัฒนาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร และแนวทางการเลือกเนื้อหาการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงบุคลิกภาวะของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับผู้เรียน โดยหลักสูตรฝึกรวมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ตัวชี้วัด และลำดับความสำคัญของเนื้อหาแล้วให้ผู้เรียนได้ศึกษาและฝึกทักษะการปฏิบัติ ได้กำหนดวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะการปฏิบัติ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง

ตอนที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารการวัดผล ประเมินผล ได้แก่ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่นและแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกรวม

ตอนที่ 7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล

การประเมินผลและวิธีการประเมินหลักสูตรฝึกรวมวัยใส เข้าใจเพศศึกษา แบ่งออกได้เป็น การประเมินผลหลักสูตรฉบับร่าง และการประเมินผลการใช้หลักสูตร

มีรายละเอียดดังนี้ การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง ดำเนินการประเมินหลักสูตรฉบับร่างโดยการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรด้วยความเหมาะสม ความสอดคล้องขององค์ประกอบหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ส่วนการประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เพศศึกษา ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการใช้หลักสูตรฝึกอบรม วิทยุใส่เข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงเรียนบ้านนาตะกวด ในการทดลองใช้หลักสูตร

2. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงเรียนบ้านบึงนาจาน ในการใช้หลักสูตรและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรฝึกอบรมวิทยุใส่เข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

4. ทำการเก็บข้อมูลโดยทดสอบก่อนการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

5. ผู้วิจัยนำหลักสูตรที่กำหนดแนวการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้โดยผู้วิจัยร่วมกับวิทยากร ซึ่งใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน จำนวน 50 คน ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง

6. ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. การทดสอบหลังการทดลองให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

8. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงของหลักสูตรฝึกอบรมวิทยุใส่เข้าใจเพศศึกษา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น และแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวิทยุใส่เข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนบ้านบึงนาจาน อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.98

2. การวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.56-0.84 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.68

3. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยสูตร KR-20 ของคูเดอร์ และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.866

4. การวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่า ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติทดสอบที โดยการหาค่า t -test แบบ dependent ได้ค่าเท่ากับ 16.50

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิทยุใส่เข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) เลือกเนื้อหาการเรียนรู้อิง 4) จัดเนื้อหาการเรียนรู้อิง

5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ประเมินผลและวิธีการประเมินผล ผลจากการทดลองใช้หลักสูตรและได้หลักสูตรฉบับร่าง ทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างขอบข่ายเนื้อหาสาระ กิจกรรมในการฝึกอบรม สื่อและวัสดุประกอบการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดประเมินผล มีแผนการฝึกอบรมจำนวน 2 แผน โดยกำหนดเวลาการจัดอบรม 2 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ผลการประเมินมีคุณภาพสอดคล้องและเหมาะสม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ตามหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6” โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา การอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) เลือกเนื้อหาการเรียนรู้ 4) จัดเนื้อหาการเรียนรู้ 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ประเมินผล และวิธีการประเมินผล ผลการทดลองใช้หลักสูตร และได้หลักสูตรฉบับร่าง การพัฒนา

หลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้พัฒนาขึ้นโดยเพิ่มเติมเวลาเรียนตามความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของนักเรียน ได้เชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม เกิดความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงปัญหาของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ (Taba, 1962) ได้เสนอขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ข้อ ดังนี้ 1) การวินิจฉัยความต้องการ (cyanosis of need) สสำรวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดประสงค์ (formulation of objective) กำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนและเข้าใจตรงกันตามสังคมต้องการ 3) การเลือกเนื้อหาสาระ (selection of content) เลือกเนื้อหาที่จะสอนให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม 4) จัดเนื้อหาสาระ (organization of content) จัดระเบียบจัดลำดับแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่คัดเลือกไว้ในขั้นที่ 3 5) เลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (selection of learning experiences) คัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระให้สมบูรณ์ 6) การจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (organization of learning experiences) จัดระเบียบ จัดลำดับ แก้ไข ปรับปรุงประสบการณ์ต่างๆ และ 7) การตัดสินใจว่ามีเนื้อหาประสบการณ์อะไรที่จะต้องประเมินผลว่าได้มีการเรียนรู้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร มีอะไรที่จะช่วยประเมินผลได้บ้าง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก เด็กได้ปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของโกสินทร์ อัคราคัคคี (2555) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง เพศศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด การสร้างสรรค์ความรู้ ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า จำนวน

นักเรียน 26 คน จากนักเรียนทั้งหมด 32 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 2) การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง เพศศึกษา พบว่า จำนวนนักเรียน 28 คน จากนักเรียนทั้งหมด 32 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง เพศศึกษาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

3. ผลการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น ตามหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สร้างแบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น โดยอิงเกณฑ์รูบริก (Rubric) มีการให้คะแนนเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมต่างๆ มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วีชราภรณ์ บัตรเจริญ, 2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบ ในขณะที่ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และความสะดวกในการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001$) และการรับรู้ความสามารถในการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ช่องทางการเข้าถึงสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา และอายุ เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ($p < 0.001$ 0.001 0.002 และ 0.007 ตามลำดับ) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนได้ร้อยละ 40.6

4. ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อยู่ในเกณฑ์การประเมินมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาอย่างเป็นระบบ ทำให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และภาคภูมิใจในตนเอง จนทำให้

นักเรียนมีความพึงพอใจในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับมณี โพธิเสน (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกยินดี เจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกดีในสิ่งนั้นๆ

สรุป

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรฝึกอบรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา และเอกสารการฝึกอบรมให้เข้าใจ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน

1.2 ควรมีการวางแผนการฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาให้เหมาะสม เช่น งบประมาณ สถานที่ สื่อและสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเต็มศักยภาพ

1.3 วิทยากรที่ให้การฝึกอบรมหลักสูตร ฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ในเรื่องที่ฝึกอบรม

1.4 ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย เช่น มีการปฏิบัติจริง มีการเรียนรู้สถานที่จริง การเล่นเกม เพลง การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การฉายภาพวีดิทัศน์

1.5 ควรมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการจัดหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาให้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความสนใจ ซึ่งต้องมีการคัดกรองนักเรียนที่มีความสนใจที่จะมาเข้ารับการฝึกอบรมด้วย

2.2 ศึกษาการขยายผลหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษาไปสู่โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง ที่มีความสนใจ เพราะการเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัว และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับวัย

2.3 ศึกษาติดตามพฤติกรรมทางเพศของกลุ่มนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย. (2555). **คู่มือก้าวสู่อำเภอ....อนามัยการเจริญพันธ์.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี : สำนักอนามัยเจริญพันธ์.
- โกสินทร์ อำคาศักดิ์. (2555). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง เพศศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรค้ความรู้.** วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญฤทธิ์ สุขรัตน์. (2557). **การตั้งครรภในวัยรุ่นน : นโยบาย แนวทางการดำเนินการ และติดตามประเมินผล.** นนทบุรี : สำนักอนามัยเจริญพันธ์.
- มณี โปธิเสน. (2543). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โปธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชรภรณ์ บัตรเจริญ. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). **สถานการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทย ปี 2556.** กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development : Theory and Practice.** New York : Harcourt, Brace And World Nic.

บทความวิจัย

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพสำหรับชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในประเทศไทย สิริกร เลิศลักษณ์ไพฑูริย์ อ่อนมิ่ง และสุนทรดี นิ่มเนติพันธ์.....	4
การสร้างคู่มือศึกษาด้วยตนเองฉบับภาษาอังกฤษเพื่อแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์กรณีศึกษาอุทยาน ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์.....	14
เส้นทางสู่นักท่องเที่ยวจีน: การปรับตัวของช่องทางการสื่อสารในยุค social media กรณีเมือง ปาลิดา ศรีศรภักดิ์ และณิชายา ศรีสุชาติ.....	27
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้การสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดสามबंधิต สุภาพร ณ หนองคาย.....	34
การศึกษาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประพันธ์ แสงทองดี.....	40
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวัยใสเข้าใจเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ยุภาพร แสนหาญ.....	45
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์กระเจียบบ้านสะเน่พ่อง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสุนทรเวช ขวัญชัย ประดิษฐ์กลิ่น.....	52
การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเขาหินวิทยา อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ลลิตา ระงับพิษ.....	63
การประยุกต์ใช้แนวทางทรงงานตามเบื้องพระยุคลบาท (SAPAE) เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเขากรวด จ. กาญจนบุรี แพรวพิชฌาณณ์ ไมตรีเวช.....	73
การศึกษาปัญหาการออกเสียงสัทอักษรจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เบญจอาภา พิเศษสกุลวงศ์.....	82
พฤติกรรมกรมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ฝ่ายส่งน้ำและ บำรุงรักษาที่ 2 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนม : กรณีศึกษาตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ธิรดา ฆารสินธุ์ณา.....	91